

Múzeumi matiné

Két grafikailag szépen formált M betű hirdeti a szegedi Móra Ferenc Múzeum új közművelődési sorozatát, a *múzeumi matiné*-ket. A sorozat legfőbb célja a látogatók és a múzeum kapcsolatainak erősítése, a közönség ismereteinek bővítése, a társaművészetekkel való együttműködés szorosabbra fűzése. A programok minden hónap négy vasárnap délelőttjére készülnek. Az első rendezvényt — mint minden hónap első vasárnapján — *gyerekeknek szervezik*. Holnap, március 5-én 11 órától a rajzolni szeretők, a művészet iránti érdeklődő gyerekeket várják a múzeum Hunok, avarok, magyarok című kiállításának terében. Első alkalommal *Veres Mihály* festőművész és *Vörös Gabriella* muzeológus lesz a házigazda. Azt szeretnék, ha nemcsak a jeles rajzoló és eminens gyerekek gyűlnének össze, hanem minden olyan tinédzser, akit érdekel a régészet, a néprajz, a képzőművészet, a természettudomány, hiszen igyekeznék összekapcsolni az ismeretek bővítését és az alkotói fantázia szárnyalását.

A jövőben számít a múzeum szinte valamennyi szegedi központosított. Minden hónap második vasárnapja a *művészeti kisfilmeké*. Ebben az évben a francia intézettel kooperálva ötven perces színes francia kisfilm-összeállításokat láthatnak az érdeklődők, melyek előtt *Szabó András* grafikus, a Tisza-parti gimnázium tanára rövid bevezetőket mond. Első alkalommal, a jövő vasárnap a *nagy francia gyűjtemények* világhírű kincseibe pillanthatnak be az érdeklődők.

Raktárak mélyére vezetik le a látogatókat minden hónap harmadik vasárnapján. Először, március 19-én *Gaszár Béla* biológus vezetésével a *természettudományi raktár ritkaságaival* ismerkedhetnek meg az érdeklődők.

Régi szegedi múzeumi hagyomány, hogy a kiállítási termekben, képek között muzsika csendül. A *Hangszerek és együttesek* című, minden hónap negyedik vasárnapján rendezendő program kellemes művészi élményt ígér. A hónap végén első alkalommal a *Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola*

szegedi tagozatának növendékei adnak koncertet, bevezetve az érdeklődőket az elhangzó zeneművek világába, bemutatva azok alkotóit is. A későbbiekben hangszerirritkaságokkal — a lanttal, gitárral, cimbalommal, csemlalóval és hárfával — valamint népszerű együttesekkel — Sebő, Vízöntő, Kalácsa stb. — találkozhatnak a múzeum- és zenekedvelők.

Csomagológép

Zsugorfoliás csomagológépet vásárolt a Hungarotex anyagi támogatásával a Szegedi Kenderfonó és Szövőipari Vállalat. Segítségével tetszetős, a nyugati kereskedelem által megkívánt műanyagfólia-burkolatban indulnak exportra a háztartásokban, gazdaságokban, boltokban és másutt használatos kis kötőzőszinég-gombolyagok.

Holnap lép életbe az új buszmenetrend

Somogyi Károlyné felvétele
Három vállalat dolgozó építik az új vágányszakaszt a tarjáni végállomáson

Hulló levél, sárga levél...

Emlékezés Dankó Pistára

A farsangi időben azért bálákat is tartottak. Az igényesebb közönség a földvárasi kaszinó termében, a „közönségesebbek” a *Fekete kutya* kávéházban farsangolhattak ki magukat.

Tűz esetén a rendőrök kardlapokkal hajtották a népeket az oltásra. Utána, jól esett a fojtott sör, a *Pflutzer Bier* valamelyik vendéglőben, vagy a vár melletti kioszkban.

Rózsa Sándor első ízben már fogságban van, de a börtönvilág még nem szűnt meg. Haditörvényszék ítéletével útonállók, rablók, de a politikai foglyok felett is. Ha egy-egy betyárkodó szökevényen sikerült elfogni, azt a kifizetetlen „rethozli”-jával együtt könyörtelenül főlhúzták — sok szabó bánatára.

A színház ebben az időben a földvárasi kaszinótermében működött, hol az öreg Hetényi, később Molnár György társulata szórakoztatta a közönséget. Bodenburg Lina Hegedűsné (meghalt 1959-ben) volt a színpad kedvence, gyönyörű

hangjával. Még játszották Dugonics *Bátori Máriá-ját*, a dalművek közül Verdi operáit arattak sikereket. A pékmestertől karnaggyá lett derék Hánki Mihály Ede már „magyarítja” Rossini operáját, a *Szevillai borbélyt*.

„...Hallottam szelíd szavát, mely elbájtolt engemet, elragadta szívemet.

Ah, Lindoro, szeretlek, csak te érted lehellek...”

Az „alsóbbrendű népek” a színházat az élelmes Casanova majomszínháza pótolta. Ugyancsak az ó szórakozásukra szolgált az újszegedi, lövöldes kertben a körhintája.

Sok koldus volt ez időben a városban. Följegyezték, hogy a Tisza-parti sétáló embert vagy a koldulót, vagy a sétányon a cigány állította meg.

De volt még kedve húzatni a cigánnyal a szegedi nemzetnek?

Petőfi óta feledésbe merült dalolni a Kiskunsgárról. Pedig a szomszédban, Vársárhelyen a honvédtábláját levett Nyírsznyi Gusztáv vigasztalja a lelkeket:

„Te meg cigány! ki a kuckó trónusát elfoglalád:
Tedd keresztbe azt a vonót, epe legyen a gyantád!
Ezt a nótát húzd el nekünk...! Megvirrad még valaha,
Nem lesz mináig, nem is lehet a magyarrá éjszaka...”

A bécsi kormány azt szeretné, ha a magyarnak a *cepperli polka* és a *mazurka* kellene, ha a magyar szó is, nótája egyszerűen kimenne a divatból. Legalábbis úgy, mint ahogy a krinolin meg a forgalomból. De ahogy a magyar nóták nem krinolin, a trombitaharsóság sem olyan kedves a szegedi füleknek, mint a hegedű.

Azért van olyan nagy sikere a földvárasi kis sétányon a Murka vezényelte alatt álló „zenetársulatnak”, mely a „szerény fuvalón kívül semmiféle fúvós hangszerral nem rontja a nyirettű varázsát”. Ugyancsak nagy sikere van a *Hévíd-lasztó* vendéglőben is. Szeged első hegedűsének, Erdélyi Nácának, aki „böcsületösen húzza a jó magyar nótákat, és a nem igen szép cepperli és mazurka polkakat...”

Ebben a városban ismerik már azt a zenét, melyet Csermák, Lavotta, Bihari, Pecsényánszky és Simonffy képviselnek. Utóbbi a körútján során már ide is ellátogatott.

A magyar nótával szemben semmi esetre sem jelent

haladást a brettli és zenei raj — bár az idegen kor-mányzat ezeknek kedvez, s ha kell, hatalmi eszközökkel igyekszik terjedését elősegíteni. Ennek a ferdeségére elég csak annyit felhoz-nunk: a magyar romantika zenéjének igazi előadóművé-sze külföldön akkor is (részen ma is) a cigányzenész. Hogy nézne az ki, ha Ber-linben, Londonban vagy Pá-rizban erőszakkal, hatalmi eszközrel próbálnák azt nép-szerűsíteni az ottani zene rováására?

Nálunk pedig ez folyik.

Ebből az időből származ-hat ez a nóta is, melyet Sze-geden már csak nagyon öreg emberek ismernek, vagy azok is az apáiktól hallhat-tak:

„More, more, szegény more
minek is élsz már e rongyos
világban?”

Mi vár rád? Éhség, nyomor
szenvedés és fájdalom?
Vágd a földhöz hegedűdet,
nem kell a magyar nóta,
Hire Péter és zepedli
járja hatvanhét óta...”

Csongor Győző

(Folytatjuk.)

Fizika

a klubkönyvtárban

Művelődési intézményben ritkán látni olyanféle kiállítást, mint amely tegnapról Petőfitelepen, a November 7. művelődési központ klubkönyvtárában tekinthető meg. A címe: *Fizikai jelenségek*. A TIT természettudományos stúdiójának anyagából rendezte meg a klubkönyvtár, valamint az ismeretterjesztő társulat városi szervezete.

A kiállítás az első lépést jelenti a művelődési intézmény éves tervében jól körülhatárolt cél eléréséhez. Azt szeretnék, ha nagyobb természettudományos érdeklődést kelthetnének látogatóikban, ha a természettudományos ismeretterjesztésnek ez a formája is polgárjogot nyerne a hagyományosan human orientációjú művelődési formák között. Ugyancsak célul tűzték a jobb együttműködést az iskolákkal.

A tárlatot tegnap, pénteken délelőtt Horváth László szakfelügyelő nyitotta meg, illetve megtartotta az első „tárlatvezetést” — hetedik-nyolcadik osztályos tanulóknak. A kiállításon ugyanis olyan fizikai jelenségeket szemléltető eszközök is vannak, amelyek az általános és a középiskolai tananyagban, illetve a most készülő korszerűsített fizika tantervben szerepelnek. Az eszközök többsége mozgásba hozható, működés közben is megfigyelhető. A bemutatott gőzgép, Diesel- és Wankel-motor modellek, valamint a számos egyéb fizikai jelenséget szemléltető eszköz, nyilvánvalóan nemcsak a gyerekeket, a felnőtteket is érdekli. A látogatókat — március 19-ig, vasárnap is megtekinthető a kiállítás — a TIT-előadói kalauzolja.

Magyar ösztöndíjasok szocialista országok egyetemlein, főiskoláin

Háromszáznolcvan magyar ösztöndíjas kezdheti meg tanulmányaitzeptemberben az európai szocialista országok egyetemlein és főiskoláin. Az ősszel meghirdetett pályázatok iránt ismét nagy volt az érdeklődés, mintegy 1200-an küldték el jelentkezési lapjukat.

A január végén megtartott felvételi vizsgán 650-en értek el jó eredményt. Számukra március végén lesznek az úgynevezett felvételi beszélgetések. A sikertelenül pályázók már megkapták az értesítést, a felvételi beszélgetésekre pedig a „behívókat” a jövő héttől postázza az Oktatási Minisztérium.

A Tisztatáj márciusi száma

„Nincs hadam, fegyverem se más, / mint igaz szó, példadadás, / csak az a hatalom,” — olvashatjuk Keresztury Dezső *Mardoshat-e?* című versében. A lírai tömörségről és fegyelmességről ismert Keresztury-versek sorát most négy újabb gyarapítja a Tisztatáj legújabb száma. Ha Kereszturyt inkább valami „ómódi modernség” jellemzi, Páskándi Géza a líra új útjait felé tájékozdik. Verseiben a karmesteri pálcát — ahogy legutóbbi kötetéről a költő mondta — ismét groteszk. A folyóirat versanyagában Hervay Gizella, Rózsa Endre és Horgas Béla műveit találjuk meg.

Hosszú idő — regények, szociográfiák, kisregények — után ismét novellával jelentkeznek *Mocsár Gábor*. A *Fiú a roszban* című írás a könnyed, csevegő, „tréfás” elbeszélői stílusnak és a mondanivaló komolyságának — Mocsár korábbi írásaiból is jól ismert — sikeres ötvö-zete.

A márciusi Tisztatájban olvasható tanulmányok tematikailag két csoportra oszthatók. Csetri Lajos *Reflexiók* irodalmunk fejlődéstörténetéről címmel Horváth Jánosnak, a XX. századi magyar irodalomtudomány egyik legnagyobb alakjának összegző

műve kapcsán vetette papírra gondolatait. *Görömbei András* pedig Barta János irodalomtörténeti-esztétikai nézetét ismerteti. A tanulmányok másik része a mai magyar próza egy-egy izgalmas jelenségét, művét vizsgálja. *Kis Pintér Imre* az elsők között vállalkozott arra, hogy legújabb prózáink írói nemzedékeit monográfia-igénnyel feldolgozza. *Oltyán Béla* Történelem, mítosz, parabola: évtizedünk magyar epikájában című dolgozata mellett *Vasy Géza* és *Kocsis Rózsa* munkáit közli itta Tisztatáj. Vasy Galgóczi Erzsébet nemrég meg is filmesített kisregényét, a *Pókhalót* elemzi, Kocsis Rózsa Szabó Magda Régimódi történet című „dokumentum jellegű családtörténeti regényéről” ír. A Kelet-európai Nézőben — *Pásztor Imre* és *Göncz Árpád* tollából — bíralt olvasható Sztrojan Radev Bolgár és magyarok című könyvéről, illetve Jordan Radicskov neves bolgár író — Juhász Péter fordításában megjelent — két drámájáról.

A kritika rovat élén Sütő András *Engedjétek* hozzá-menni a szavakat című művét Görömbei András méltatja. „A magyar irodalomban sok-sok és sokat írtak az anyanyelvéről. Sütő András könyve ennek a gazdag irodalomnak

épp olyan csúcsa regényben, mint Illyés Koszorúja versben” — írja Görömbei. Jókai Anna, Balázs József és Asperján György új regényéről Imre László, Olasz Sándor és Kulcsár Szabó Ernő bírálata jelent meg. Beke György romániai magyar író riportkötetét és regényét *Halász Péter* értékeli. Bata Imrénék az Arcok és vallomások sorozatban megjelent *Veres Péter-monográfiájáról Verkerdi László* számol be.

Hézsó Ferenc festőművész műtermébe Annus József látogatott el. A folyóirat legújabb sorozatában mondja Hézsó Ferenc: „Más a világ, mert más lett az ember, aki teremtetten és benépesítette a tanyavilágot. (...) A nosztalgia szép lehet, de abból kenyér nem terem. Ebben a hitemben én következetes vagyok, a csökkönység. A valóban létezőről kell szólnunk, nem a fejünkben rögzített tegnapról, tegnapieltről...” A Tisztatáj új számát is Hézsó Ferenc munkái illusztrálják.

Az erdélyi irodalom nagy veszteségéről, Szemlér Ferenc költőről *Pomogáts Béla* nekrológja olvasható. A Tisztatáj utolsó oldalán néhány soros közlemény: *Meghalt Nagy László*, Nagy költőnkől a Tisztatáj áprilisi számában búcsúzik.

lomásig. (Ez a járat lesz nyáron a strandjárat.) A 10-es, Tarjánból járó autóbuszok a városközpont felé haladva nem állnak meg a II. kerületi hivatalnál, hanem csak a Lengyel utcánál, kifelé menet nincs változás.

A 75/Y jelzésű autóbuszok a menetrendfüzet szerint a Marx térről 12 óra 5 perctől 18 óra 5 percig járnak 30 percenként, ez téves. A kocsik 17 óra 5 perccig indulnak félóránként, azután óránként. A 21-es, Petőfitelepről induló autóbuszok — az eddig kapott információk szerint — a Retek és Rózsa utcán át haladtak volna, hogy Tarján és az Északi városrész, valamint a nagytávolság kapcsolatát biztosítsák. Mostani értesüléseink szerint a menetrendben közölték szerint indítják útjára a járatot: tehát mégis a József Attila sugárútról kanyarodnak a buszok a Nagykörút-ra. (Remélhetőleg hamarosan kiderül, melyik változat lesz a végleges.)

A 43-as busz — mely a villamossal párhuzamosan járt — megszűnik, ezért a 4-es villamosvonalat megerősítik. A kétvágányúsítás újabb eredményeképpen a végállomást átépítik, így a tartalékkocsi és vezetője állandó készenlétben várakozhat, s az indítószolgálat utasítására a csúcsidőben beugorhat. Hétfőn reggeltől, üzemkezdettől nyolc óráig és 12 órától 18 óráig 5 perces követési idővel indítják a kocsikat. A Budapesti Körúthoz áthelyezett megálló révén, a javítószolgálat megszervezésével, s a süritőkoscsikkal (melyek március végén, illetve áprilisban állnak munkába) remélhetőleg sikerül az utazási sebességet is növelni. A végállomás vágányépítési munkálatait március 15-ig befejezik az SZKV, a Szegedi Magas- és Mélyépítő Vállalat és a DÉLÉP dolgozói, a csúcsideji 5 perces indulást azonban már holnapról biztosítják.

Üdülőtelepek fejlesztése

Több mint 10 millió forinttal támogatja az idegenforgalmi alapról az üdülőtelepek ideai fejlesztését a Balaton Intéző Bizottság. A legnagyobb összeget, 1,8 millió forintot Siófok kapja.